

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Универзитет у Београду
Факултет политичких наука

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ

На седници Наставно-научног већа одржаној 18. марта 2024. године именована је комисија за преглед и оцену докторске дисертације Стефана Радојковића, под насловом **„Праксе отпора и сарадње Срба на Косову и Метохији у односу на мисију Уједињених нација од 1999. до 2008.“** у саставу: др Филип Ејдус, редовни професор Универзитета у Београду – Факултета политичких наука, др Рок Зупанчич, ванредни професор Универзитета у Љубљани – Факултета друштвених наука, и др Немања Џуверовић, редовни професор Универзитета у Београду – Факултета политичких наука. Након прегледа рада, Комисија подноси Наставно-научном већу Универзитета у Београду - Факултета политичких наука извештај

РЕФЕРАТ О ЗАВРШЕНОЈ ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

1. Основни подаци о кандидату и дисертацији

Стефан Радојковић (1984) дипломирао је на Универзитету у Београду - Филозофском факултету 2009. године, на катедри за историју, са просечном оценом 9,35. Последипломске студије наставља на Универзитету у Београду - Факултету политичких наука где стиче звање мастера политиколога за међународне послове 2014. године одбранивши мастер рад „Дуготрајни друштвени сукоби – Косово и Метохија од 1980. до 2008. године“. Просечна оцена током студирања била је 9,67. Исте године уписује докторске академске студије, на програму Међународне и европске студије Универзитета у Београду - Факултета политичких наука.

Професионалну каријеру започео је 2010. године у просветном систему Републике Србије, на месту наставника историје и грађанског васпитања у основним и средњим стручним школама Београда. Упоредо са извођењем наставе, био је ангажован на више пројеката од стране установа културе Републике Србије, међународних организација и иностраних установа високог образовања. Међу

поменути ангажманима истичу се пројекат „Ледена тишина говори“ Културног центра Новог Сада (2014–2015) и обављање дужности асистента главног медијског аналитичара у оквиру мисије ОЕБС Канцеларије за демократске институције и људска права током 2017. године. Такође, учествује у више научно-истраживачких пројеката од којих се издваја међународни пројекат Универзитета у Сент Галену (2021–2023), под називом „Корона вирус: нови тест за православно хришћанство“ (*Coronavirus: A New Test(ament) of Orthodox Christianity*).

Професионалну каријеру наставља у систему културе Републике Србије, од 2018. до 2022. године. Ангажован је, прво, у својству стручног сарадника, а потом запослен на позицији кустоса-историчара од стране Музеја жртава геноцида, где учествује на пројектима „Злочини на територији бивше Југославије у 20. и 21. веку“ и „Енциклопедија геноцида у Независној Држави Хрватској.“ Упоредо, обавља и дужност секретара Одбора за Јасеновац Светог архијерејског сабора Српске православне цркве (2017–2024), а 2024. године постаје члан сарадник Матице српске на предлог њеног Косовскометохијског одбора. Од фебруара 2023. године до данас запослен је на Институту за политичке студије, у својству истраживача-сарадника.

До сада је објавио девет научних радова, од којих су релевантне следеће публикације:

1. Радојковић, Стефан. „Недржавни актери и пракса заговарања независности – случај Косова од 1999. до 2008. године“. *Годишњак Факултета политичких наука*, Vol.10, бр. 15, бр. стр. 135-160, ISSN 1820-6700, **категорија М51**.

Текст се бави праксама недржавних актера у заговарању независности. Користећи анализу пракси методом праксиографије у оквиру историје међународних односа и теоријског оквира Оливера Ричмонда аутор покушава да укаже на праксе недржавних актера (етничких група) у заговарању своје независности (државности). Да истакнути појединци и невладине организације играју кључну улогу у заговарању независности (државности) недржавних актера, показала је анализа деловања појединаца попут Марти Ахтисарија (почасни председавајући управног одбора невладине организације „Међународна кризна група“) и Карне Роса (оснивач саветодавне групе „Независни дипломата“), а на основу изведених полуструктурисаних интервјуа током јула 2013. године у Приштини са Сореном Јесеном-Петерсоном, специјалним представником генералног секретара на челу УН мисије на Косову и Метохији, и Петритом Сељимијем, тадашњим замеником министра спољних послова приштинских институција. Такође, показало се да пракса заговарања

приштинских институција има дугу традицију у периоду пре 1999. године те да су наведени примери само кулминација дужег процеса који је својевремено започео Ибрахим Ругова, тадашњи председник Демократског савеза Косова.

2) Радојковић, Стефан, „Улога Богословије Св. Кирила и Методија у опстанку Срба са Косова и Метохије (1999-2004)“, у: Александра Новаков, Валентина Питулић и Дејан Ристић (ур.), *Призренска богословија. Живот, мисија, допринос. 150 година од оснивања (1871-2021), 10 година од обнове рада (2011-2021). Зборник радова*, Епархија рашко-призренска и Матица српска, Призрен и Нови Сад, 2021, стр. 451–468; категорија М45.

Рад има за циљ да скицира основну улогу коју су Богословија Св. Кирила и Методија, као институција Српске православне цркве, њени објекти и појединци који су је опслуживали имали у опстанку Срба на Косову и Метохији од 10. јуна 1999, до 17. марта 2004. године. Наиме, у научноистраживачком погледу, домаћа стручна и лаичка литература не пружа довољно пажње пострадалим припадницима српског и осталих неалбанских народа који су преживели насиље на Косову и Метохији за време првих пет година мандата мисије Уједињених нација. Публикације, нарочито оне настале у оквиру међународних односа и мировних студија, нагласак стављају на истраживање пракси албанског народа, док неалбанске заједнице на Косову и Метохији за време првих година администрације УНМИК остају на маргинама истраживачких пројеката. На основу доступне мемоарске грађе, појединих периодично штампаних публикација и објављених докумената, рад приказује неке од улога Богословије Св. Кирила и Методија у вези са опстанком Срба на Косову и Метохији током поменутог периода.

3) Радојковић, Стефан, „Извори о страдању Срба за време УН мисије на Косову и Метохији: недељни лист ‘Ново Јединство’ (1999-2000)“, *Годишњак за истраживање геноцида*, Св. 13, бр. 1, стр. 121–145;

Страдање Срба на Косову и Метохији након 10. јуна 1999. године документовано је од локалних и међународних актера током првих 18 месеци мисије Уједињених нација (УНМИК). По правилу, прве забележене информације о злочинима узимане су или од породица убијених, отетих и несталих особа или из медија, јер су породице жртава убрзо после злочина место пребивалишта. Потоњи извештаји и публикације ослањају се, углавном, на изјаве чланова породица и, у врло ограниченом обиму, новинске извештаје. С обзиром на ту чињеницу, приметно је да периодична штампа, тачније новине, као извор информација нису довољно искоришћене приликом

истраживања страдања Срба на Косову и Метохији током 1999. и 2000. године. Рад има за циљ да укаже на предности и недостатке таквог историјског извора за поменути период, на примеру листа „Ново јединство“ из Звечана.

Поред наведених, кандидат је објавио и следеће радове:

Radojković, Stefan, „COVID-19 and Orthodox Christianity. Communion Practices in Serbian Orthodox Church“, in: Tornike Metreveli (ed.), *Orthodox Christianity and the COVID-19 Pandemic*, London, Routledge, 2024, p. 119–147, категорија М13;

Радојковић, Стефан и Вулић, Синиша, „Преглед српске литературе о животу и делу Рудолфа Арчибалда Рајса: критички осврт“, у: Андријана Лазаревић и Душан Радујко (ур.), *Арчибалд Рајс: Живот, реч, наслеђе*, Институт за политичке студије, Београд, 2023, стр. 13–37, категорија М45;

Радојковић, Стефан, „Увезани геноциди и њихово разумевање: Разговор с проф. др Александером Корбом“, *Годишњак за истраживање геноцида*, Св. 12, бр. 1, стр. 255–279;

Радојковић, Стефан, „Анализа уџбеника историје у светлу историјских чињеница: Косово и Метохија током Другог светског рата (1941-1945)“, *Годишњак за истраживање геноцида*, Св. 11, бр. 2, стр. 479–513;

Radojković, Stefan, „Uпотреба istoriografije Holokausta u interpretaciji uzroka ratova za jugoslovensko nasleđe – 'Tajni rat Srbije' Filipa J. Koena“, u: Goran Tepšić, Radmila Nakarada i Nemanja Džuverović (ur.), *Interpretacije jugoslovenskih sukoba i njihove posledice: između suštinskog neslaganja i dijaloga*, Univerzitet u Beogradu - Fakultet političkih nauka, Beograd, 2016, str. 77–108, категорија М45;

Radojković, Stefan i Kraljik, Dalibor, „Pregled naučne discipline rešavanja sukoba i mesto religije u sukobima i procesima pomirenja: TRANSCEND i transcedencija“, u: Nikola Knežević, Blagoje Pantelić i Srđan Sremac (ur.), *Religija, odgovornost i tranziciona pravda*, Centar za istraživanje religije, politike i društva (CIRPD), Novi Sad, 2014, str. 77–99;

Одлуком Наставно-научног већа Факултета политичких наука и уз сагласност Универзитета у Београду - Већа научних области правно-економских наука (одлука бр.61206-5242/2-19 ЈЋ), Стефану Радојковићу је одобрена израда докторске дисертације „Праксе отпора и сарадње Срба на Косову и Метохији у односу на мисију Уједињених нација од 1999. до 2008.“

У погледу форме и садржаја, дисертација је урађена у складу са правилима Универзитета у Београду и Факултета политичких наука: А4 формата, фонт Times New

Roman, проред 1, маргине 20мм. Дисертација заједно са прилозима и списком коришћене литературе има укупно 329 страна, рачунајући ту и насловне стране и сажетке на српском и енглеском језику, садржај и списак фигура, биографију кандидата, као и три неопходне изјаве. Основни текст дисертације литературе има 279 страна.

Дисертација кандидата Стефана Радојковића састоји се од увода, шест поглавља и закључка, по следећем редоследу: Увод, Прво поглавље: Теоријски оквир за истраживање етничких сукоба, Друго поглавље: Методологија истраживања пракси, Треће поглавље: УНМИК на Косову и Метохији (1999-2008), Четврто поглавље: Срби на Косову и Метохији (1999-2008), Пето поглавље: Етносимболички модел интерпретације деловања Срба у односу на УНМИК (1999-2008), Шесто поглавље: Практике Срба на Косову и Метохији од 1999. до 2008. године и Закључак.

На крају је приложен списак коришћене литературе на укупно 18 страна, укључујући монографије, тематске зборнике, научне чланке, званичне документе и изворе са интернета. Поред тога, као саставни део дисертације налази се и кратка биографија аутора, као и неопходне потписане изјаве о ауторству, о истоветности штампане и електронске верзије докторског рада и изјава о коришћењу.

2. Предмет и циљ дисертације

Предмет истраживања докторске дисертације је деловање локалних етничких група у односу на међународне институционалне структуре. УНМИК представља референтно тело истраживачког пројекта у односу на које су се проматрале праксе косовских Срба у периоду од 1999. до 2008. године. Конкретно, у односу на пет стубова (стратегија) изградње мира на Косову – I стуб који је настао комбиновањем УНМИК полиције и Одељења за судске послове (*UNMIK Police, Department of Judicial Affairs*) на челу са Замеником специјалног представника генералног секретара УН (*Deputy SRSG*) чији задатак је био изградња владавине закона и његово спровођење на терену; II стуб је био у надлежности УН Одељења за операције одржавања мира (*Department of Peacekeeping Operations, DPKO*) чији је задатак био да надгледа и успостави функционисање администрације, здравства, образовања, поште и телекомуникација, као и банкарства и финансија; III стуб је био поверен Организацији за европску безбедност и сарадњу (*OSCE/OEBC*) у чију је надлежност спадала изградња капацитета локалне популације како би се попуниле предвиђене позиције у

оквиру полиције, судства и административног апарата, организовање и надгледање избора, као и оснаживање институција цивилног друштва, посебно медија; IV стуб је био у надлежности Европске уније и односио се на поновну изградњу економске инфраструктуре и стварање услова за успостављање тржишне економије. Истраживање пружа слику и петог стуба, присуство и надлежности КФОР (*Kosovo Force, KFOR*) мисије од стране Организације северно-атлантског споразума (*NATO*) које су обухватале војне и полицијске задатке.

Такође, анализира се деловање српске заједнице на Косову и Метохији у односу на УНМИК мисију, кроз теоријски оквир пост-либералног мира. Тачније, у односу на пет наведених стубова/стратегија УН, рад мапира примере отвореног и прикривеног одбацивања наведених стратегија, њиховог игнорисања и/или прихватања и прилагођавања у пет административних региона – Косовска Митровица, Приштина, Гњилане, Призрен и Пећ. Истраживање жели да понуди могуће одговоре на следећа питања: да ли деловање Срба у односу на међународну мисију има сличности са деловањима из претходних историјских периода? Да ли се оно одвија кроз формалне или неформалне институције које су непрекидно присутне на том простору? И да ли се оно заснива, делимично или у потпуности, на прошлости (одређене историјске чињенице, митови, историјска сећања, верска убеђења, обичаји)?

Конкретно, намера истраживачког рада била је не само да провери валидност Ричмондове теорије о пост-либералном миру, пре свега кроз процес хибридикације анализом деловања Срба са Косова и Метохије у односу на УНМИК у периоду од 1999. до 2008. године, већ и да укаже на разлоге који стоји иза тих деловања. Последњи аспект је посебно важан када је у питању српска етничка група, јер у радовима у оквиру критичке школе међународних односа тај сегмент је недовољно истражен.

На крају, истраживање је покушало да премости јаз између студија међународних односа и историје, и да пружи нови импулс локалној научној заједници када је у питању истраживање етничких односа и њихове историје. Рад почива на дубоком уверењу да се само еклектичким, интердисциплинарним, приступом може описати и разумети, не тако давна, прошлост, садашњост, те начинити припрема за изазове у будућности.

3. Основне хипотезе од којих се пошло у истраживању

Основна хипотеза рада гласи да изградња универзалних либерално-демократских институција мора да се прилагођава локалном контексту узимајући у обзир и прошлост (традицију) етничких група. На основу основне хипотезе, кандидат је изложио и три посебне хипотезе при чему прва наводи да праксе локалних етничких група из пост-конфликтних подручја доводе до прилагођавања (хибридизације) новоизграђених либерално-демократских институција спољних актера док друга наводи да деловање локалних етничких група у односу на новоизграђене институције спољних актера може бити у виду њиховог отвореног одбацивања, прикривеног одбацивања и/или прихватања и прилагођавања. Трећа посебна хипотеза истиче да су разлози који стоје иза деловања локалних етничких група у односу на новоизграђене институције спољних актера засновани на прошлости етничких група.

Појединачне хипотезе се односе на студију случаја. Прва посебна хипотеза наводи да су институције УНМИК изграђене на премиси да се етничким сукобима може управљати изградњом мира, односно успостављањем либерално-демократских институција и тржишно оријентисане економије на пост-конфликтном подручју. Друга хипотеза истиче да Срби са Косова и Метохије отворено и прикривено одбацују и/или прихватају и прилагођавају себи новоизграђену институционалну структуру од стране УНМИК док трећа посебна хипотеза указује да су разлози који стоје иза деловања Срба у односу на УНМИК институције засноване су на прошлости (традицији). У складу с тим четврта и пета хипотеза наводе да прошлост утиче на деловање Срба понављањем образаца деловања у односу на сличне изазове из прошлости као и да она утиче на деловање Срба непрекидним постојањем формалних и неформалних институција које преносе традиционалне културне вредности са генерације на генерацију. Истовремено, шеста посебна хипотеза подразумева да прошлост утиче на деловање Срба откривањем и присвајањем појединих делова прошлости (историјске чињенице, сећања и митови) ради суочавања са савременим изазовима. На крају, седма посебна хипотеза наводи да праксе Срба из четири области Косова и Метохије у односу на УНМИК јесу случајеви различитих деловања у оквиру једне етничке групе у односу на међународну мисију изградње мира али истовремено јесу случајеви сличних разлога заснованих на прошлости.

4. Кратак опис садржаја дисертације

Дисертација се састоји од осам целина. Осим увода и закључка, дисертација обухвата шест поглавља.

У уводу је изнет истраживачки проблем, уз постављање кључних питања и пратећих хипотеза дисертације. Потом је појашњен предмет истраживања, након чега је кандидат описао циљеве и допринос истраживања. На крају је представљен даљи садржај дисертације по поглављима.

Прво поглавље дисертације посвећено је теоријском оквиру истраживања пракси Срба Косова и Метохије у односу на УН-ову мировну и мисију изградње мира током периода 1999 - 2008. године. С обзиром да су поменути локални актери схваћени као основна јединица анализе било је неопходно, најпре, изложити савремене дефиниције и концептуалне оквире етничке групе, а потом и одредити се према етничкој групи као аналитичкој категорији. Етничка група схваћена је као културолошка категорија где су наглашени мит о пореклу и историјска сећања, а могуће ју је препознати по једној или више културолошких разлика попут вере, обичаја, језика и/или институција.

Након тога, кандидат је приступио разматрању различитих теорија посвећених објашњавању и разумевању етничких сукоба. Указано је, најпре, на прве и данас већ класичне теорије етничких сукоба које су, истовремено, изразито хетерогене како у епистемолошком тако и у методолошком приступу. Из тог разлога кандидат је понудио своју систематизацију ових разноврсних теоријских приступа, на оне усмерене на откривање узрока и оне фокусиране на решавање етничких сукоба. Следећи одељци били су посвећени критици класичних теорија етничких сукоба као и покушајима надомешћивања уочених недостатака код теорија које су уследиле. Прво је размотрен кровни термин критичке теорије, са посебним освртом на такве теорије у оквиру науке о међународним односима. Потом је кандидат за потребе дисертације детаљно елаборирао теорију пост-либералног мира али ју је и контекстуализирао у оквиру научног корпуса посвећеног решавању сукоба. Након контекстуализације уследила је анализа пост-либералног мира са нагласком на концептуално уоквиравање мира, либералног мира и процеса хибридизације чији је крајњи резултат пост-либерални мир.

Друго поглавље посвећено је методологији истраживања пракси. Образложен је етносимболички модел интерпретације утицаја прошлости етничких група на њихову садашњост Ентонија Смита. Истакнута су три основна начина - понављање, трајање и присвајање - на које овај модел интерпретације може уочити и растумачити утицаје прошлости на савремене изазове пред етничким групама. Потом је кандидат приступио

елаборацији праксиографије тј. разматрању како теоријских основа и епистемолошког полазишта праксиографије тако још више и конкретних праксиографских приступа и метода (посматрање са учествовањем, експертски интервјуи и анализа докумената) од којих су последње две употребљене приликом истраживања за потребе дисертације. На крају другог одељка, критички се осврнуо и на коришћене изворе информација о праксама Срба Косова и Метохије (документи, новински чланци и транскрипти интервјуа), као и на њихове предности и ограничења у научно-сазнајном погледу.

Треће поглавље бави се мисијом изградње мира од стране Уједињених нација на простору Косова и Метохије (*UNMIK, United Nations Mission in Kosovo*). С обзиром да се праксе Срба Косова и Метохије сагледавају и истражују у односу на институционалну структуру УНМИК-а, кандидат је конципирао и описао његових пет институционалних стубова и стратегија за изградњу мира у оквиру пост-конфликтног друштва на Косову и Метохији. Најпре је описан стуб и стратегије посвећене безбедности на челу са мисијом НАТО (КФОР), потом стубови и стратегије посвећене владавини закона и цивилној администрацији под надлежношћу УНМИК, затим стуб и стратегије ОЕБС задужене за изградњу институција и, на крају, стуб и стратегије ЕУ задужене за економску реконструкцију. Последњи одељак трећег поглавља посвећен је оцртавању оних области у оквиру којих је долазило до интеракције између УНМИК и локалног, српског, становништва.

Поглавље посвећено мапирању, описивању и уочавању образаца деловања Срба Косова и Метохије у односу на УНМИК мисију током периода од 12. јуна 1999. до 12. јуна 2008. године, започето је уводним образлагањем како разлога иза одлуке о одабиру пет конкретних студија случаја - Косовска Митровица (Косовско-митровачки регион), Грачаница (Приштински регион), Гораждевац (Пећки регион), Ораховац и Велика Хоча (Призренски регион) и скуп насеља у оквиру Гњиланског региона - тако и кандидатовог схватања сарадње и отпора (експлицитног и имплицитног) као форми деловања поменуте етничке групе. Потом је приступљено мапирању и описивању пракси у пет одабраних региона, прво у срединама које су препознате од стране Срба Косова и Метохије као значајне за интеракцију са представницима УНМИК (Косовска Митровица и Грачаница), а потом и у местима која су била сразмерно маргинална у поменутиим односима. Након тих пет одељака, последњи део у оквиру четвртог поглавља покушао је на основу описаних пракси отпора и сарадње да уочи и истакне одређене обрасце у деловању Срба Косова и Метохије у односу на УН-ову мировну и мисију изградње мира.

Пето поглавље и његови одељци посвећени су покушају разумевања мапираних, описаних и уочених пракси Срба Косова и Метохији тј. откривању имплицитног знања које стоји иза таквих начина смисленог, друштвено препознатог и понављаног деловања уз помоћ претходно поменутог етносимболичког модела интерпретације утицаја прошлости на садашњост. У том погледу кандидат је приступио покушају откривања одређених понављања деловања из прошлости у садашњости где се ниво анализе задржавао на географским, међународним и друштвеним структурама тј. анализирао њихове сличности у различитим временским (кризним) периодима и сагледавао их кроз хронолошке секвенце изградње мира у пост-конфликтним подручјима. Потом је приступљено покушају откривања континуитета у деловању поменуте етничке групе где су за основни ниво анализе узимане њене институције и организације, док је при покушају откривања присвајања одређених делова прошлости ради смисленог деловања и суочавања са савременим изазовима од стране припадника ове етничке групе ниво анализе спуштен са институција на појединце. Последњи одељак петог поглавља покушао је да укаже на који начин прошлост чини саставни део имплицитног знања Срба Косова и Метохије (који су домети њеног утицаја на садашњост), а последично јесте конститутивни део и њихових пракси током истраживаног периода.

У последњем поглављу дисертације синтетисани су налази проистекли из истраживања. Први одељак је упоредно сагледао праксе Срба Косова и Метохије из пет анализираних студија случаја у односу на УН-ову мисију изградње мира. Показало се да су у питању слични обрасци деловања у форми отпора и сарадње Срба у свих пет регија Косова и Метохије - довољно слични у случају сарадње и слични у највећој могућој мери у случају отпора - где се одређена одступања између Срба Косовско-митровачке и остале четири регије могу објаснити помоћу одређених разлика у имплицитном знању тј. историјском искуству међу поменутим регијама. Заправо, уочене разлике у имплицитном знању нису дијаметрално супротстављене већ пре представљају варијације на исту тему јер су праксе Срба свих пет регија последица истих узрока и усмерене ка истом циљу. У другом одељку указано је, на основу два аспекта овог конкретног примера сукобљених етничких група изложеним међународној мисији изградње мира у пост-конфликтном друштву, а то су хибридизација и прошлост, како су примењена теорија пост-либералног мира и одговарајуће методе научно валидни и утемељени. Другим речима, чини се оправданим њихова примена приликом анализирања и интерпретирања других,

довољно сличних, случајева сукобљених етничких група. Када су сукобљене локалне етничке групе суочене са интервенцијом спољних актера, није неразумно тврдити да исте имају тенденцију „ослањања“ на своју прошлост тј. на историјска искуства из сличних, кризних, периода. Истовремено, локалне етничке групе схваћене као културолошка категорија имају способност мењања и прилагођавања у складу са новонасталом ситуацијом и структурним условима али и могућност утицања на исте те последично долази до процеса хибридизације. Све наведено указује да су поменути аспекти парадигматични, односно корисни у научно-сазнајном погледу и у интеракцији са досадашњим достигнућима у науци (теоријом пост-либералног мира и етносимболичким методом интерпретирања утицаја прошлости).

5. Остварени резултати и научни допринос дисертације

Главни научни допринос дисертације огледа се проширењу, већ постојећег, фондуса научних радова о мисијама изградње мира у пост-конфликтним подручјима тиме што се спроводи „дубинско истраживање“ студије случаја која се показала парадигматичном не само на локалном и регионалном, већ и на глобалном нивоу. Даље, истраживањем се указало на предности интердисциплинарног приступа истраживању локалних актера коришћењем не само комплементарних метода већ и употребом етно-симболичког модела ради тумачења тако прикупљених података. Ово се односи, пре свега, на симбиотску везу између историје и међународних односа тј. између историје и теорије. Историјска наука и изучавање историје сукоба, историјских искустава и сећања, имају потенцијал да, током истраживања пракси локалних етничких група у односу на међународне пројекте изградње мира, понуде објашњење тог феномена.

Ништа мање важни су и резултати истраживања за Србе на Косову и Метохији јер, указивањем на њихову способност деловања упркос структуралним ограничењима. Сама та чињеница има тежину и на регионалном нивоу, а то је да појединци и групе увек теже аутономном одлучивању и понашању у складу са преовлађујућим идејама у оквиру своје групе уз напомену да су то својство поседовали и пре краја историје и победе једног виђења света. С обзиром да је простор Балкана међу првима где су се спољни актери учили изградњи мира, битно је указати на чињеницу да тај простор није *terra nullius* те да локални актери имају дугу традицију односа са спољним актерима у којој су манифестовали сва својства аутономних субјеката.

6. Закључак

Комисија констатује да докторска дисертација Стефана Радојковића испуњава све предвиђене формалне услове прописане процедуром. Дисертација је урађена у складу са прихваћеном пријавом. У раду се критички разматра проблем и доказују се хипотезе које су наведене у пријави. Основни делови рада и очекивани налази су наведени и образложени у пријави. Дисертација испуњава методолошке стандарде и ниво аргументације који се захтевају од научног рада.

Тема дисертације заснива се на намери кандидата да разуме и објасни не само појавне облика етничких сукоба и савремених мисија изградње мира већ и њихове узроке, основне чиниоце и главне актере. У том смислу, докторска дисертација јасно доприноси развоју науке о међународним односима, али и њеним дисциплинама као што студије мира. Истовремено, одабиром студије случаја, дисертација доприноси фонду знања које се односи и на студије Балкана.

Имајући у виду да је докторска дисертација „Праксе отпора и сарадње Срба на Косову и Метохији у односу на мисију Уједињених нација од 1999. до 2008.“ кандидата Стефана Радојковића детаљно и уверљиво образложена, с јасним ослоном на широку теоријску и емпиријску грађу, као и да сам предмет истраживања представља оригинално усмерење, Комисија сматра да је дисертација испунила све предуслове за јавну одбрану, и предлаже Наставно-научном већу Универзитета у Београду - Факултета политичких наука да прихвати Извештај, формира комисију у истом саставу и одобри јавну одбрану докторске дисертације.

Комисија

проф. др Филип Ејдус
Универзитет у Београду
Факултет политичких наука

проф. др Рок Зупанчич
Универзитет у Љубљани
Факултет друштвених наука

проф. др Немања Џуверовић
Универзитет у Београду
Факултет политичких наука

У Београду,
Април 2024. године